

ΤΟΙΣ

ΑΞΙΟΤΙΜΟΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙΣ ΗΜΩΝ

ΤΟΙΣ ΕΥΓΕΝΩΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΣ

ΒΟΗΘΟΥΣΙΝ ΗΜΑΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΗΣ «ΑΝΑΤΟΛΗΣ» ΤΑΚΤΙΚΗΝ

ΕΚΔΟΣΙΝ

ΕΥΓΝΩΜΟΝΩΣ ΡΑΝΥ

ΤΟΝ ΔΕ ΤΟΝ Γ' ΤΟΜΟΝ

195
D

Ἀφιερωτῶς

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

1887
H. J.

ΑΝΑΤΟΛΗ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΦΥΛ. Α'.

ΒΙ ΚΟΜΗΤΑΙ.

Ἐπειδὴ ὁ ἄρτι ἀναφανεὶς κομήτης ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς περὶ κομητῶν συζητήσεις, ἀπλοῖκοί τινες δ' ἐπίστευσαν καὶ πιστεύουσι εἰς τὰς προρρήσεις ἀστρονόμων τινῶν παρὰδόξων περὶ προσεχοῦς τῆς γῆς ὑπὸ τοῦ κομήτου καταστροφῆς, θὰ εὐχαρισθηῶσι, πιστεύομεν, οἱ ἡμέτεροι συνδρομηταί, ἂν ἀναγκώσωσιν ὀλίγα περὶ κομητῶν.

Τὸ σύστημα τοῦ σύμπαντος ἀποτελεῖται ἐξ ἀστέρων διαιρουμένων εἰς δύο τάξεις. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας· ἡ δευτέρα τοὺς πλανήτας. Οἱ πρῶτοι κολουῦνται ἀπλανεῖς, διότι τηροῦσι πάντοτε τὴν αὐτὴν ἐν τῷ οὐρανῷ σχετικὴν θέσιν. Οἱ δεύτεροι πλανῆται, διότι, στρεφόμενοί περὶ τι κέντρον, διαγράφουσι ἑλλειψιν.

Ἡ τῶν πλανητῶν τάξις ὑποδιαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐτάρας. Α'. Τὴν τῶν κυρίως πλανητῶν. Β'. Τὴν τῶν δορυφόρων. καὶ Γ'. Τὴν τῶν κομητῶν.

Οἱ κυρίως πλανῆται ἔχουσι σχῆμα σφαιρικὸν καὶ δύο κινήσεις, ἅς πάντες ἀνεξαιρέτως ποιοῦσιν ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς· ἡ μία κίνησις εἶναι στροφή περὶ τὸν ἄξονά τῶν· ἡ δευτέρα εἶναι ἡ περὶ τινὰ ἥλιον στρο-

φή. Τοιοῦτοι εἰσὶν ὁ Ἄρης, ὁ Ζεὺς, ἡ Πυλῆλας, ἡ Γῆ καὶ:

Οἱ δορυφόροι στρέφονται περὶ τοὺς κυρίως πλανήτας καθ' ὃν χρόνον οἱ τελευταῖοι στρέφονται περὶ τὸν ἥλιον. Ἐχουσι καὶ οὗτοι τὸ σχῆμα σφαιρικόν, ποιοῦσι δύο κινήσεις, καὶ ταύτας πάντοτε ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς. Τοιοῦτοί εἰσὶν ἡ Σελήνη, ἥτις στρέφεται περὶ τὴν Γῆν, τέσσαρες ἄλλοι, οἵτινες στρέφονται περὶ τὸν Δία, ἐπτὰ ἕτεροι στρεφόμενοι περὶ τὸν Κρόνον, ἕξ περὶ τὸν Οὐρανόν, καὶ:

Οἱ κομήται τέλος διαφέρουσι τῶν λοιπῶν πλανητῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι, στρεφόμενοι περὶ τὸν ἥλιον, διαγράφουσι καμπύλην λίκην ἐπιμήκη, καλουμένην παραβολὴν.

Πολλάκις προσεγγίζουσι πολὺ πρὸς τὸν ἥλιον. Ἐμφανίζονται δὲ ὑπὸ ποικίλα καὶ παρὰδόξα σχήματα. Ἄλλοι ἐξ αὐτῶν ἔχουσι κόμην, ἐξ ἧς ἔλαβον καὶ τὸ ὄνομα· ἄλλοι ἔχουσιν οὐρανὸν διηρημένον εἰς πολλοὺς πλοκάμους· ἕτεροι ἔχουσι καὶ οὐρανὸν καὶ κόμην· ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινες σπερούμενοι ἀμφοτέρων.

Οἱ μέχρι σήμερον ἐμφανισθέντες κομήται περὶ ὧν ἐποιήσατο λόγον ἡ ἱστορία, ἀνέρχονται εἰς 140.

Ἐπάρχει ἰδέα ὅτι τινὲς τῶν κομητῶν διαγράφουσι οὐχὶ παραβολὴν, ἀλλ' ὑπερβολὴν.

Οί τοιοῦτοι δὲν ἐπανακάμπτουςι πλέον, διότι χάνονται εἰς τὸ κενόν. Οὗτοι εἰσὶν οἱ περιπλανώμενοι Ἰουδαῖοι τοῦ Οὐρανοῦ.

Οἱ κομήται ὑπῆρξαν κατὰ τοὺς αἰῶνας τοῦ σκότους, (καὶ δυστυχῶς τοῦτο συμβαίνει καὶ κατὰ τὸν σημερινὸν αἰῶνα, ἦτοι τὸν τοῦ φωτός (;)), ἀντικείμενα τρόμου, εἴτε ἕνεκα τῆς αἰφνιδίας αὐτῶν ἐμφανίσεως, εἴτε ἕνεκα τοῦ σχήματός των. Οἱ λαοὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς ὡς προαγγέλους μεγίστων συμφορῶν. «Ὁσα δὲ κακὰ συνέβαινον μετὰ τὴν τοῦ κομήτου ἐμφάνισιν ἢ πρὸ αὐτῆς, ἀπεδίδοντο εἰς τὸν ἀτυχή κομήτην. Οὕτως ὁ θάνατος τοῦ Ἰουλοῦ Καίσαρος ἠγγέλθη διὰ τῆς ἐμφανίσεως κομήτου· αἱ τοῦ Νέρωνος σκληρότητες κατὰ τὸ 60 μ. Χ. ἐπίσης· ἡ πτώσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τῷ 1452 ὁμοίως.

Μόνος ὁ Σενέκας ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ κομήτης οὐδὲν ἔχει κοινὸν μετὰ τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ συμβαινόντων, καὶ ὅτι τὰ οὐράνια ταῦτα σώματα κινοῦνται ἐν τάξει ἐπὶ ὁδοῦ χαραχθείσης ὑπὸ τῆς φύσεως. Ἡ ἰδέα τοῦ Σενέκα ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ Νεύτωνος καὶ Χάλλεϋ· διότι κομητῶν τινῶν ἡ ἐπάνοδος ἠδυνήθη νὰ προγνωσθῇ.

Ἐπαυσαν ἕκτοτε νὰ θεωρῶσι τοὺς κομήτας ὡς προαγγέλους καταστροφῶν, καὶ ἀνεγνώρισαν αὐτοὺς ὡς οὐράνια σώματα βαδίζοντα κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Ἐγεννήθη ὁμως αἴφνης ἄλλη ἰδέα. «Ὅτι πιθανότατα ὁ κομήτης ἠδύνατο νὰ καταστρέψῃ τὴν γῆν.

Ἐν μεσοῦντι 16^ο αἰῶνι (1862) ἐπιστεύθη ὅτι ὁ περιμενόμενος τότε κομήτης θ' ἀνέτρεπε τὴν γῆν. Ὁ κομήτης ἦλθε καὶ παρήλθε, καὶ ὁμως ἡ γῆ ἔμεινεν ἐν τῇ θέσει της, ἀλλ' ἐν τῇ θέσει της ἔμεινε δυστυχῶς καὶ ἡ δεισιδαιμονία.

Νῦν ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ ἰδέα. Ὁ ἀθῶος κομήτης, ὅστις ἐπὶ τοσαύτας νύκτας ἔστρεψε τὴν ὄρασίν μας καὶ ἀφῆρασεν ὀλί-

γον τὴν φαντασίαν μας, ἡ ἐλίκνισεν ἡμᾶς διὰ ρεμβασμῶν, προὐρίσται νὰ συντρίψῃ τὴν γῆν μας!

Οἱ ἀρχαῖοι γεωλόγοι τὰς καταστροφὰς τῆς γῆνης ἐπιφανείας ἀπέδιδον εἰς τὰς μετὰ κομητῶν συγκρούσεις. Κατ' αὐτοὺς σύγκρουσις τις τοιαύτη μετετόπισε τὸν ἄξονα τῆς γῆς καὶ ἐπομένως τὸν Ἰσημερινόν της.

Ἀκούσατε τί λέγει ὁ ἀστρονόμος Δελάμπρ. «Φοβούμεθα μὴ πέση κομήτης τις ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλ' ἐὰν ἠδύνατό που νὰ πέση, θὰ ἐπιπτεν ἐπὶ τὸν Ἥλιον. Ἄλλὰ νὰ συγκρουσθῇ πρὸς τὴν γῆν ὁ κομήτης, δὲν εἶναι πιθανόν; Κατ' ἀρχὴν δὲν εἶναι ἀδύνατον, ἀλλ' ὅπως ἐπέλθη σύγκρουσις, δέον ὁ κομήτης καὶ ἡ γῆ νὰ εὐρεθῶσιν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ στιγμῇ εἰς τὸν αὐτὸν δεσμόν. Τοῦτο δὲ θὰ ἦτο σύμπτωσις τόσῃ παράδοξος, ὥστε δὲν σφάλλομεν λέγοντες ὅτι ἴσως οὐδέποτε συμβῆ. Ἄλλοι πάλιν φοβοῦνται ὅτι οὐχὶ σύγκρουσις, ἀλλὰ προσπέλασις εἰς τὴν γῆν δύναται νὰ φέρῃ πλημμύρας. Ἄλλ' ἡ ταχύτης τοῦ κομήτου εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἡ ἔλξις του ἀδύνατον νὰ προφθάσῃ νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν τῶν ὑδάτων ἀδράνειαν.»

Ἄλλοι ὁμως ἀστρονόμοι ἔλαβον ὡς δεδομένον ὅτι πιθανόν ὁ κομήτης νὰ συγκρουσθῇ πρὸς τὴν γῆν. Ἠθέλησαν τότε νὰ ἐξετάσωσι, τίνας θὰ ἐπέφερε τοῦτο συνεπείας. Ἄλλ' εὐρέθη ὅτι ἡ τοιαύτη σύγκρουσις θὰ καθίστατο ἀσήμαντος δι' ἡμᾶς, ἕνεκα τῆς ἐλαχίστης πυκνότητος τοῦ κομήτου σχετικῶς πρὸς τὴν τῆς ἡμετέρας ἀτμοσφαιράς.

Τὸ ἀτμοσφαιρικὸν ἰσοδύναμον τοῦ κομήτου εἶναι ἐλάχιστον. Τὸ φῶς τῶν μικροτάτων ἀστέρων φαίνεται διὰ μέσου τῆς οὐρᾶς καὶ τοῦ πυρῆνος τῶν κομητῶν. Ἐθεάθη ἀστὴρ ἑνδεκάτου μεγέθους διὰ τοῦ πυρῆνος κομήτου, χωρὶς διόλου νὰ ἐλαττωθῇ ἡ λάμψις αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ ἀστρονόμου Βαβινέτ, ἐὰν ἡ πυκνότης τῆς ἡμετέρας

ἀτμοσφαιράς, θεωρηθῇ ἐν, ἡ πυκνότης τῆς οὐσίας τῶν κομητῶν δέον νὰ θεωρηθῇ κατὰ μέσον ὄρον $\frac{1}{18.000.000.000.000}$ ἦτοι ἡ τῆς ἀτμοσφαιράς ἡμῶν πυκνότης εἶναι 45,000,000,000,000 φορὰς μείζων τῆς πυκνότητος τῆς κομητικῆς οὐσίας.

Ἐκατηγόρησαν τὸν ὑπολογισμόν τοῦ Βαβινέτ ὡς ὑπερβολικόν· ἀλλ' οὗτος ἐπεκαλέσθη τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἐρσχιελ, εἰπόντος ὅτι «ἡ οὐρὰ μεγάλου κομήτου δύναται νὰ παράσχη ὕλην ὀλιγίστων λιτρῶν, μάλιστα οὐγγιῶν τινων». Γινώσκομεν τὸ βάρος τῆς γῆς. Σχετικῶς τὸ βάρος τοῦ κομήτου ὡς πρὸς τὸ τῆς γῆς, θὰ ἦτο ὡς τὸ βάρος κώνωπος πρὸς τὸ τῆς φαλαίγης. Ἐὰν δὲ καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ κομήτου συνίστατο ἐκ δριμυτάτου δηλητηρίου, πάλιν θὰ ἦτο ἀκίνδυνος καὶ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ βλάψῃ οὐδεμίαν ὑπαρξίν.

Ἄρα ἡ σύγκρουσις κομήτου πρὸς τὴν γῆν εἶναι περίστασις μηδαμῶς σοβαρὰ, ἢ μᾶλλον τόσῃ σοβαρὰ, ὅσῃ ἡ σύγκρουσις πομφόλυγος πρὸς τὸ στῆθός μας.

Ἄλλ' ἐξεπλάγησάν τινες, διότι ὁ ἄρτι ἐμφανισθεὶς κομήτης δὲν περιεμένετο. Καὶ εἶπον: — «ἴσως τοῦτο εἶναι ἐκτροχίασις, εἶναι ἀλλαγὴ πορείας» κτλ.

Ἰδοὺ τί συμβαίνει:

Ὁ ἐμφανισθεὶς κομήτης εἶναι ὁ τοῦ 1807, σῦτινος ἡ περίοδος ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ Βέσσελ εἰς 1600 ἔτη. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ταχεία ἐμφανίσις του, (ἦτοι μετὰ 7½ ἔτη, ἀντὶ τῶν 1600,) προέρχεται ἐκ τούτου. Ὁ νῦν κομήτης καὶ ὁ τοῦ 1807 ἦσαν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἄλλοτε. Νῦν ὁμως ὁ μέγιστος ἐκεῖνος κομήτης ἐμοιράσθη ἢ συνετρίβη εἰς δύο. Ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν κατάρθρωσε νὰ προτρέχῃ κατὰ 7½ ἔτη τοῦ ἑτέρου, ὡς συνέβη εἰς τὸν κομήτην τοῦ Βιέλα, οὔτινος ἀπεδείχθη ἡ διαίρεσις. Διατί δὲ προτρέχει ὁ εἰς τοῦ ἑτέρου; Ἐὰν ἡ ἡμετέρα γῆ ἐθραύετο εἰς δύο, τὰ δύο ταῦτα τεμάχια ἤθελον ἡμέραν τινα συνεχωθῆ καὶ αὐθις

συνεπεία τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἔλξεως. Παρὰ τοῖς κομήταις ὁμως δὲν συμβαίνει τοῦτο, διότι ἡ ἔλξις τῶν ἄλλων πλανητῶν ὑπερτερεῖ τὴν ἀμοιβαίαν τῶν τεμαχίων τοῦ κομήτου, καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἀπομακρύνει αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων.

Θέλετε δὲ, φίλοι ἀναγνώσταί, ν' ἀκούσητε καὶ τοὶ ἄλλοι; Ὁ ἄνω μνησθεὶς κομήτης τοῦ Βιέλα συνεκρούσθη ποτὲ πρὸς τὴν γῆν, καὶ διὰ τοῦτο διηρέθη εἰς δύο. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ καταστρέψῃ ἡμᾶς, κατεστράφη ἐκεῖνος, ἢ μᾶλλον συνετρίβη. Ἐπαθεν ὁ τάλας τὸ τῆς κοινῆς παροιμίας: «ὕπηγε γιὰ μαλλὶ καὶ ἦλθε κουρεμένος». Ὡστε μακρὰν ἀπ' ἡμῶν ὁ ἀνυπόστατος φόβος τῆς ἐκ τοῦ κομήτου πανολεθρίας.

Ὁ σημερινὸς γερμανὸς ἀστρονόμος Ν. Κλίγκερφοξ διατείνεται ὅτι ἡ τοῦ νῦν κομήτου διαίρεσις, προῆλθεν ἐκ συγκρούσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀφροδίτην.

Δύο ἐτι λέξεις περὶ τῆς φύσεως τῶν κομητῶν.

Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κομητῶν φαίνονται ὄντες μάζαι ἀεροειδεῖς κυκλικαὶ ἢ ὠοειδεῖς, πυκνότεραι πρὸς τὸ κέντρον καὶ μηδαμῶς ὁμοιάζουσαι πρὸς σῶμα σφαιρῶν. Παρατηρήθη ὁμως ὅτι τινὲς τῶν κομητῶν εἶχον πυρῆνα κάπως στερεώτερον τῶν λοιπῶν. Γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι ὅπως εὐρωσιν οἱ ἀστρονόμοι ἐκ τίνος οὐσίας σύγκεται ἕκαστος πλανήτης, ἀναλύουσι τὸ φῶς του ἐκ τοῦ φάσματος δὲ αὐτοῦ ἐξάγουσι βέβαια συμπεράσματα. Ἀρτίως ἐποίησαν τὸ πείραμα τοῦτο ἐν Παρισίοις ἐπὶ τοῦ φωτός τοῦ κομήτου, ὅστις χθὲς ἐτι ἔκειτο ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μας (ἰδὲ «Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων» 27 Ἰουνίου ε. ε.) Παρατηρήθη δὲ ὅτι αἱ ἀκτῖνες τοῦ πυρῆνος τοῦ ἦσαν ἐκ τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸν ἄνθρακα, καὶ τῆς κόμης του ἐνέφανον σύνθεσιν μεταλλικοῦ κρόκου, αἱ δὲ τῆς οὐρᾶς του ἐδείκνυον ὅτι αὐτὴ συνέκειτο ἐκ σωματίων κα-

τεψυγμένων, αντανακλώντων τὰς ἠλικίας ἀκτινας.

Ὀλίγων κομητῶν ἡ τροχιά εἶναι ἐντελῶς γνωστὴ, ὥστε νὰ δύναται εὐκόλως νὰ προρρηθῇ ἡ ἐπ'ἀνόδος των. Ἡ ταχύτητὶς των δὲ εἶναι μεγίστη. Ὁ τοῦ 1682, φέρ' εἰπεῖν, εἶχε ταχύτητα κατὰ τὸν Νεύτωνα 393,000 λευγῶν καθ' ὥραν. Κατήρχετο δὲ ἐξ ἀπομακρυσμένων οὐρανίων χωρῶν.

Ο ΚΟΜΦΟΥΚΙΟΣ.

Ὁ μέγας οὗτος ἠθικὸς φιλόσοφος τῆς Κίνας ἤκμασε κατ' ἄλλους μὲν 500 ἔτη π. Χ. κατ' ἄλλους 550, καὶ καθ' ἑτέρους 450. Ὁ H. Gaubil ἐν τῇ Κινεζικῇ χρονολογίᾳ του λέγει ὅτι ἀπεβίωσε τῷ 469 π. Χ.

Κινεζιστὴ ὁ Κομφούκιος καλεῖται Κόνγκου-τσέ. Κατήγετο δὲ ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας. Ὁ πατὴρ του διετέλεσεν εἰς τὰς ἀνωτάτας τοῦ Κράτους θέσεις.

Ὁ Κομφούκιος ἦτο ἐξαετῆς καὶ ὁμῶς οὐδὲν εἶχε τὸ παιδικόν. Ἡ συμπεριφορὰ του, οἱ τρόποι του, αἱ σκέψεις του, ἐνέφαινον ἀνδρα ὠρίμου ἠλικίας. Δεκαπενταετῆς ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων, ἐξ ὧν ἠντλησε γνώσεις σπουδαίας. Εἰκοσαετῆς ἐνυμφεύθη. Ἀπέκτησε δὲ υἱὸν κληθέντα Πεῦου, ὅστις ἀπεβίωσε πεντηκοντούτης.

Ἡ γενεὰ τοῦ Κομφουκίου ὁμῶς δὲν ἐξέλιπε, καθόσον ἐπέζησεν ἕγγονός του καλοῦμενος Κουζού, ὅστις ἀπεδείχθη γόνος ἀξίος τῶν προπατόρων του. Οὗτος ἠσθάνθη κλίσειν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, ἐσχολίασε τὰ συγγράμματα τοῦ πάππου του, ἀνῆλθεν εἰς τὰ ὕψιστα τοῦ Κράτους ἀξιωματὰ, καὶ περιποίησε δόξαν τῇ οἰκογενεῖα του, ἥτις ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον θεωρουμένη ὡς μία τῶν πρωτεύουσῶν οἰκογενειῶν.

Ὁ Κομφούκιος ὑπερέστησε καὶ αὐτὸς εἰς διαφόρους θέσεις. Ἀφορῶν δὲ πάντοτε εἰς

τὸ κοινὸν καλὸν, δὲν ἐθήρευε τὴν δόξαν ἐν τῷ ἄρχεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ διαδίδειν τὴν διδασκαλίαν του. Διὰ τοῦτο ἐδέχετο μὲν θέσιν τινα, ἀλλ' ὅταν ἐβλεπεν ὅτι ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ δὲν κατῴρθου τὴν διάδοσιν τῶν ἀρχῶν του, παρητυεῖτο ἀμέσως τῆς θέσεως.

Ὁ φιλόσοφος οὗτος ἐφθασε νὰ ἔχη ἕως 3,000 μαθητῶν, ἐξ ὧν 500 κατέλαβον σπουδαίας θέσεις ἐν διαφόροις Κράτεσιν. 72 δ' ἐξ αὐτῶν ὑπῆρξαν διάσημοι διὰ τὴν ἀρετὴν των, τὰ δὲ ὀνόματά των διεσώθησαν ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς πατρίδος των.

Τὴν διδασκαλίαν του διήρσαεν ὁ Κομφούκιος εἰς τέσσαρα μέρη. Τούντεσθεν ἡ σχολή του περιεῖχε τέσσαρας μαθητῶν τάξεις. Οἱ τῆς πρώτης τάξεως ἤσκουον τὴν ἀρετὴν καὶ ἐγυμνάζοντο τὴν τε καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα εἰς ἰσχυρὰς ἀσκήσεις. Οἱ τῆς δευτέρας τάξεως κατεγίνοντο εἰς τὴν λογικὴν καὶ τὴν ρητορικὴν. Οἱ λοιποὶ ἐδίδασκοντο τὴν πολιτικὴν ἐπιστήμην. Δέκα ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Κομφουκίου ἀπέκτησαν μεγίστην φήμην καὶ τὰ ὀνόματά αὐτῶν προφέρονται πάντοτε μετὰ σεβασμοῦ.

Ὁ Κομφούκιος ἄλλον δὲν εἶχε σκοπὸν ἢ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀχλὺν τῆς ἀμαθείας, νὰ καθαρῖσθαι αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐλαττωμάτων, νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ἐνκρέτους. Ὅπως καλλίον τύχη τοῦ σκοποῦ του, ἐξώρριζε τοὺς ἀρχαίους του νὰ ὑποτάσσωνται τῷ Θεῷ, νὰ φοβῶνται αὐτὸν, νὰ τὸν ὑπηρετῶσι, νὰ νικῶσιν ἑαυτοὺς, νὰ ὑποτάσσωσι τὰ αἰσθήματά των εἰς τὸ λογικόν, καὶ νὰ μὴ πράττωσι, λέγωσιν, ἢ σκέπτονται τι, ἀντικείμενον πρὸς αὐτό. Τὸ δὲ θυμωστότερον, οὐδὲν ἐδίδασκε προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, ὅπερ αὐτὸς οὕτως νὰ μὴ ἐφήρμοζε πρῶτος. Διὰ τοῦτο οἱ ὁμιληταὶ του ἐλάτρευον ὄντως αὐτὸν, καὶ πολλὰκις ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς ἀληθῆ Βασιλέα.

Ὁ διάσημος οὗτος φιλόσοφος ἀπέθανεν

ἐν ἠλικίᾳ 73 ἐτῶν. Ὀλίγον πρὸ τῆς ἀσθενείας, ἥτις ἐπήνεγκε τὸν θάνατόν του, παρεπονεῖτο μετὰ λύπης πολλῆς κατὰ τῆς ἐξαχρειώσεως τοῦ αἰῶνός του, καὶ ἔλεγεν:

« Ὁ μέγιστος ὄρος! (ἐννοῶν τὴν διδασκαλίαν του), πῶς κατήντησες! Οἴμοι! δὲν ὑπάρχουσι πλέον οὔτε ἐνάρετοι, οὔτε σοφοί!»

Ἐπτὰ ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς μαθητάς του, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν λύπην του βλέπων ὅτι οἱ βασιλεῖς, ὧν ἡ καλὴ διαγωγή ἀπέβαιεν ἀναγκαιότητα τοῖς λαοῖς, οὐδαμῶς ἐτήρουν τὰ παραγγέλματά του, οὐδὲ ἐσέβοντο τὴν διδασκαλίαν του, ἐφώνησε μετ' ἀνυποκρίτου ἄλγους: « Ἀφοῦ οὕτως ἔχουσι τὰ πράγματα, ἄλλο δὲν μοι ἐναπομένει ἢ ν' ἀποθάνω.»

Ὁ Κομφούκιος ἐτάφη ἐν τῇ γενεθλίῳ του γῆ, ἥτοι ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Λου, ἐνθα εἶχεν ἀποσυρθῆ μετὰ τῶν προσφιλεστέρων ἐκ τῶν μαθητῶν του. Τὸ μνημαὶ του κεῖται παρὰ τὴν πόλιν Κιόρ-τσές ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. Ἐν τῷ μέρει ἐκεῖνῳ ὑπῆρχεν ἡ ἀκαδημία ἐν ἣ ἐδίδασκε. Τὸ μέρος ἐκεῖνο σήμερον περικλείεται διὰ τείχους μεγαλοπρεποῦς, ὥσπερ ἦτο περίφημος τις πόλις.

Ἀδύνατον νὰ ἐκφράσωμεν τὴν λύπην, ἣν ἠσθάνθησαν οἱ μαθηταὶ του ἐπὶ τῷ θανάτῳ του. Ἐκλαυσαν αὐτὸν πικρῶς· ἐνεδύθησαν πενθίμως· καὶ παρημέλησαν καὶ αὐτὴν τὴν συντήρησίν των, μηδαμῶς φροντίζοντες περὶ τροφῆς. Οὐδέποτε τέκνα ἠγάπησαν τὰν πατέρα των ὅσον οἱ μαθηταὶ τοῦ Κομφουκίου τὸν διδάσκαλόν των. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφ' ὀλόκληρον ἔτος μετέβαινον εἰς τὸν τάφον του καὶ διημέρευον. Τινὲς ἔπραττον τοῦτο ἐπὶ τρία κατὰ συνέχειαν ἔτη. Εἰς δὲ, μᾶλλον τῶν λοιπῶν λυπηθεῖς, ἐπὶ ἐξ ὅλα ἔτη δὲν ἀπεσύρθη ἀπὸ τῆς θέσεως ἐν ἣ ἐτάφη ὁ διδάσκαλός του.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Κομφουκίου ἠγέρθησαν πολλὰ γυμνάσια καθ' ἀπάσας τὰς πόλεις, φέροντα διὰ χρυσῶν χαρακτῆρων ἐπιγραφὰς

ὡς τὰς ἐπομένας.

« Τῷ μεγάλῳ διδασκάλῳ. » — « Τῷ ἡγεμόνι τῶν σοφῶν. » — « Τῷ ἁγίῳ. » — « Τῷ πληρωθέντι πάσης σοφίας » κτλ. Καὶ τοὶ δὲ παρῆλλον 2,000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου του, τοσοῦτον ἔτι καὶ νῦν σέβονται τὴν μνήμην του, ὥστε οἱ ἀνώτατοι τοῦ κράτους λειτουργοὶ ἀδύνατον νὰ διέλθωσιν ἐποχούμενοι πρὸ τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν, καὶ νὰ μὴ σταματήσωσι, νὰ κατέλθωσι τῆς ἀμάξης, νὰ θαδίσωσιν ὀλίγον πεζῆ, καὶ εἴτα νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πορείαν των. Πολλάκις καὶ αὐτοὶ οἱ Βασιλεῖς καὶ οἱ Αὐτοκράτορες ἐπισκέπτονται τὰ κτίρια, ἐφ' ὧν εἰσὶ γεγραμμένοι οἱ τοῦ Κομφουκίου τίτλοι.

Ἀξιοσημεῖοι εἰσὶν οἱ λόγοι τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰούνλο, ἀνῆκοντος εἰς τὴν προκάτοχον δυναστείαν, τὴν κληθεῖσαν Μίμ, οὗς οὗτος ἐξεφώνησεν ἡμέραν τινα, καθ' ἣν ἠτοιμάζετο νὰ ἐπισκεφθῇ ἐν τῶν ὡς εἶρηται γυμνασίῳ.

— Σέβομαι, εἶπε, τὸν ἀνώτερον τῶν Βασιλέων καὶ Αὐτοκρατόρων. Οἱ Αὐτοκράτορες καὶ οἱ Βασιλεῖς εἰσὶν οἱ δυνάσται τῶν λαῶν· ἀλλ' ὁ Κομφούκιος εὗρε τὸν τρόπον νὰ διδάξῃ αὐτοὺς πῶς νὰ μορφώσωσι τοὺς λαοὺς καὶ εἰς μέλλοντας ἔτι αἰῶνας. Δίκαιον λοιπὸν εἶναι νὰ μεταβῶ εἰς τὸ γυμνάσιον, ὅπως προσφέρω τὸν φόρον τοῦ σεβασμοῦ μου εἰς τὴν παιδείαν.

Τῷ ὄντι δὲ ὁ Κομφούκιος ἐκέκτητο θαυμασία προτερήματα. Εἶχε συμπεριφορὰν μεγαλοπρεπῆ, ἐνῷ συγχρόνως ἦτο προσηνὴς, πιστὸς, δίκαιος, εὐτάραχος, φιλόφρων, ἡδύς, καὶ ἐφελκῶον ἐν γένει τὴν συμπάθειαν. Ἐλάλει ὀλίγον καὶ ἐσκέπτετο πολὺ. Κατεγίνετο πολὺ εἰς τὴν μελέτην, χωρὶς ὅμως νὰ κουράζῃ τὸ πνεῦμά του. Περιεφρόνει τὰ πλοῦτη καὶ τὰς τιμὰς, ὅπταν αἱ τιμαὶ παρεκώλυον τὰ σχέδιά του. Ἡ μόνη του ἀγαλλίασις συνίστατο εἰς τὸ νὰ διδάσκῃ τὰς ἀρ-

χάς του. Ἐφέρετο δὲ ἀσπληρότερα πρὸς ἑαυτὸν ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἐπομένως ἦτο ἀσπληρὸς ἑαυτοῦ καὶ τῆς διαγωγῆς του ἐπικριτῆς καὶ ἐπόπτῆς. Τόσῃ δὲ ἐκέκμητο μετριοφροσύνην, ὥστε πολλάκις ἔλεγεν ὅτι αὐτὸς ἐξηκολούθει ἔτι μελετῶν καὶ καταγιγνώμενος, ὅπως ἀρυσθῆ γνώσεις, καὶ ὅτι τὰ ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενα δὲν ἦσαν ἰδέαι καὶ ἀρχαὶ ἰδικαί του, ἀλλὰ τῶν ἀρχαίων.

Ἀνάγκη ὁμῶς νὰ σημειώσωμεν ὅτι πολλὰ γεγονότα ἀναγκόμενα εἰς τὸν βίον τοῦ Κομφουκίου εἰσὶν ἄγνωστα, καὶ ἄλλα πιθανῶς διαστράφησαν ὑπὸ τῶν Κινέζων συγγραφέων. Ἀμφίβολον πρὸς δε τυγχάνει ἐὰν πάντα τὰ ἀποδιδόμενα αὐτῷ ἀξιώματα εἰσὶν ἰδικά του. Καὶ ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἄτινα κυκλοφοροῦσιν ὑπὸ τὸ ὄνομά του, τινὰ ἀμφίβολον εἶναι ἂν ὄντως εἰσὶν ἔργα αὐτοῦ.

Οἱ Κινέζοι διηγούνται ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ Κομφουκίου ἦτο λίαν ἐξωγκωμένη κατὰ τὸ ἄνω μέρος. Τοῦτο πιθανὸν νὰ ἔχη σημασίαν διὰ τοὺς φρενολόγους καὶ κρανιοσκόπους.

Μεγάλῃ ὑπάρχει διάστασις γνώμων περὶ Κομφουκίου ἐν Εὐρώπῃ. Αἱ ὑπὲρ αὐτοῦ κρίσεις ἐξετέθησαν ἀνωτέρω. Αἱ κατ' αὐτοῦ δὲ, εἰσὶν αἱ ἐπόμεναι.

Ὁ Κομφουκίος, λέγουσιν, ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἀξιοπρέπεια ἦτο ἀπόδειξις τῆς τελειότητος τῆς καρδίας. Διὰ τοῦτο συνέταξε κώδικα πλήρη ἐθιμοταξιῶν, ἀντικαθιστωσῶν τὴν φυσικὴν προσήθειαν καὶ ἀθρότητα, ἧτις ἀπορρέει ἐκ τῆς ψυχῆς. Ἐδίδαξε τὴν παθητικὴν ὑπακοὴν εἰς βαθμὸν ὑψιστον· ἐκ τούτου πάντες οἱ δεσπότες καὶ τύραννοι τῆς Κίνας ἐπὶ αἰῶνας ὅλους ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς τὸν ἄριστον τῶν νομοθετῶν. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κομφουκίου κατέστησε τοὺς Κινέζους λαὸν δούλων, θρασῶν, ἀπατεῶνα. Τὰ δόγματά του ἀπολήγουσιν εἰς τὸ πεπρωμένον καὶ τὴν πρόγνωσιν τοῦ μέλλοντος. Ἡ ἠθικὴ του, λίαν ἀφηρημένη καὶ ἰδανικὴ, καθίσταται σεβαστὴ

θεωρητικῶς· πρακτικῶς ὁμῶς οὐδαμῶς ἐξασκεῖται. Ἐκ τῶν βιβλίων του, ἅτινα ἀπέβησαν οἱ Νόμοι τῆς Κινεζικῆς ἠθικῆς, προέρχεται ἡ τῆς Κίνας στασιμότης.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, οἱ νόμοι καὶ αἱ διδασκαλίαι τοῦ Κομφουκίου τιμῶνται μεγάλως οὐ μόνον ὑπὸ τῶν Κινέζων, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων λαῶν, ἀποτελούντων πληθυσμὸν ἐκ 400 ἐκτομμυρίων! Πρέπει νὰ ὁμολογήσω· μὲν ὅτι οὐδέποτε φιλοσοφικὸς κώδιξ διετηρήθη πλείοτερον ἐν ἰσχύϊ, οὐδ' ἔλαβε μεγαλύτεραν διάδοσιν τοῦ κώδικος τοῦ Κομφουκίου.

Ὅπως δώσωμεν ἰδέαν τινὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ μεγάλου τούτου σοφοῦ, θέλωμεν δημοσιεύσει· ἐν τῷ ἐπομένῳ φυλλαδίῳ τινὰ ἐκ τῶν ἀξιωματῶν του.

Ο ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

Πρὶν ἢ ὁ Μέγας Ναπολέων ἀναγορευθῆ Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ, ἐπασχεν ἀχρηματίαν μεγάλην.

Ὁ λοχαγὸς Μαρκόνης, ἀρχαῖος τῆς Αὐτοκρατορίας στρατιώτης, ἀπολέσας τὸν δεξιὸν πόδα κατὰ τὴν ἐν Μαρέγκῳ μάχην, ἠγάπα μέχρι λατρίας τὸν Ναπολέοντα, ἐλάλει δὲ περὶ αὐτοῦ πάντοτε μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

Ἐσπέραν τινὰ καθ' ἣν ἀνθυπολοχαγὸς τις παρεπονείτο ὅτι ἐζήτησε παρά τινος δάνειον καὶ ὅτι ἐκεῖνος τῷ τὸ ἤρνήθη, ὁ λοχαγὸς Μαρκόνης τῷ ἀπήντησε:

— Παρηγορήθητι, Ἀνθυπολοχαγέ, διότι ἂν σὺ δὲν εὐρίσκῃς σήμερον χρήματα, ἄλλος, κατὰ πολὺ ἀνώτερος σοῦ, ἀρχηγὸς ὁλοκλήρου στρατοῦ, εὐρέθη εἰς τὴν αὐτὴν ἀμηχανίαν.

— Ποῖος;

— Ὁ Ναπολέων! Θέλεις νὰ σοὶ διηγηθῶ τὸ συμβάν;

— Θὰ μὲ καθυποχρέωσῃτε.

Καὶ ὁ λοχαγὸς Μαρκόνης, ἀνάψας τὴν πίππαν του, ἤρξατο ὡς ἐξῆς.

Ἡμέραν τινὰ τοῦ Μαρτίου κατὰ τὸ 1796, τέταρτον ἔτος τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου Γαλλικῆς Δημοκρατίας, δύο νεαροὶ πολῖται, οἵτινες ἐκ τοῦ ἱματισμοῦ των διεκρίνοντο ὅτι ἦσαν στρατιωτικοί, συνωμίλουν περιπατοῦντες ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν ἀνακτόρων, ἅτινα τότε ἐκαλοῦντο «μέγαρον τῆς ἰσότητος.»

Ὁ εἷς τῶν νέων ἐκείνων ἦτο ὠχρὸς καὶ ἰσχνὸς· ὁ ἕτερος εὐτραφῆς μᾶλλον καὶ εὐθυμος. Διερχόμενοι ἀπὸ τινος ἐμποροραπτικοῦ καταστήματος, παρετήρησαν ἐξώθεν τῆς θύρας αὐτοῦ καινουργῆ μανδύαν, ὃν ἐπιδείξας ὁ εὐθυμος νέος τῷ συντρόφῳ του, εἶπεν αὐτῷ:

— Ἴδου μανδύας, ὃν εὐχαρίστως θὰ ἠγόραζον πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἰδικοῦ μου, ὅστις κατέστη πλέον ἀνυπόφορος. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ πίστωσις πρὸ πολλοῦ ἀπέθανεν, ἀναγκάζομαι νὰ στέρξω τὰ παρόντα, χωρὶς δόλου νὰ ζητήσω τὰ βελτίω.

— Φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ ἰσχνὸς νεανίας μελαγχολικῶς μειδιᾶσας, τὸ κράτος δὲν ἔπρεπε νὰ μᾶς ἐγκαταλείπη εἰς τοιαύτην ἀχρηματίαν, ἀφοῦ προμαχοῦμεν ὑπὲρ αὐτοῦ. Σὺ παραπονείσαι διὰ τὸν μανδύαν σου, ἀλλ' ἐγὼ, ὅστις ἔχω ὑποδήματα πανταχόθεν τετρημένα καὶ, τὸ δὴ λεγόμενον, κάμνοντα νερά; Ἐὰν δὲν μᾶς δοθῶσιν οἱ καθυστερούμενοι μισθοί μας, ἐχάθημεν. Ἄλλως τε ἀγνοῶ καὶ πῶς θὰ συνάψω μάχας ἄνευ τῶν χρεωδῶν.

— Λυποῦμαι καὶ κλαίω σὲ διὰ τὰ ὑποδήματά σου, ἀλλὰ μισῶ καὶ τοὺς ὑποδηματοποιούς, οἵτινες κατέστησαν ἀνυπόφοροι. Πρῶτον ἀπαιτοῦσι νὰ πληρόνωνται τοῖς μετρητοῖς, δεύτερον δὲν σοὶ ἐτοιμάζουσι ποτὲ τὰ ὑποδήματα ὅταν σοὶ ὑποσχεθῶσι, καὶ τρίτον σοὶ κατασκευάζουσι ταῦτα κάκιστα, ἔστω καὶ ἂν τοὺς πληρώσῃς.

— ὦ! τοῦτο τὸ γινώσκω ἐκ πείρας. Ἄλ-

λὰ τὸ χερίστον εἶναι ὅτι δὲν δέχονται πρὸς πληρωμὴν οὔτε γραμματία ἐπὶ τοῦ δημοσίου ταμείου.

— Ταῦτα πάντα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ κατάστασις μας δὲν εἶναι διόλου εὐάρεστος· οἱ δὲ κύριοι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους θὰ ἔπραττον καλῶς ἀνοίγοντες πίστωσιν ἀπροσδιόριστον τοῖς ἀξιοματικοῖς.

— Ἄς ἐλιπίσωμεν ὅτι ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ μακρόν.

— Τὸ «δὲν θὰ διαρκέσῃ» εἶναι μέλλον, ἐνῶ ὁ ἐνεστὼς φωνάζει ὅτι δὲν ἔχεις ὑποδήματα· ὁ δὲ μετ' ὀλίγον μέλλον ὅτι, καὶ τοῖς ἀρχηγὸς στρατοῦ, θὰ μείνης ξυπόλητος ἐν κρισίμῳ τινὶ τῆς μάχης στιγμῇ.

— Ἄλλὰ τί λοιπὸν νὰ πράξῃς;

— Ἐὰν εὐρισκόμεθα εἰς τὸ Στρασβούργον, ἠδυνάμην νὰ σοὶ φανῶ χρήσιμος, διότι ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ γινώσκω ὑποδηματοποιὸν πιστοῦντα εὐκόλως τοὺς ἀξιοματικούς καὶ μὴ στενοχωροῦντα τοὺς ὀφειλέτας του διὰ τὴν πληρωμὴν. Ἄλλ' ἀπὸ Παρισίων εἰς Στρασβούργον ἡ ἀπόστασις εἶναι μεγάλη.

— Τῇ 21 ἀνάγκη νὰ ἐκκινήσωμεν σήμερον ἔχομεν 18· τρεῖς μόνον ἡμέραι μᾶς ὑπολείπονται . . .

— ὦ! . . . εὐρον! εὐρον! . . .

— Τί;

— Τώρα ἐνεθυμήθην ὅτι ὁ ἐν Στρασβούργῳ ὑποδηματοποιὸς ἔχει ἐνταῦθα ὁμότεχνον ἀδελφόν. Τὸ ἐργαστήριόν του κεῖται ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν Δικαστηρίων. Μεταβῶμεν παρ' αὐτῷ. Ὀνομάζεται Γλόρτσμαν. Ἀδύνατον αὐτὸς ν' ἀρνηθῆ νὰ μᾶς πιστώσῃ.

— Φοβοῦμαι μήπως κάμωμεν «μίαν τρούπαν εἰς τὸ νερό», ὅπως λέγει ἡ κοινὴ παροιμία· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν βλάπτει ν' ἀποπειραθῶμεν, ἄγωμεν πρὸς τὸν Γλόρτσμαν τοῦτον. Τὸν πληρώνω διὰ γραμματίου ἐπὶ τοῦ δημοσίου ταμείου.

— Ἀρκεῖ ὁ λόγος σου· ἂν εἰς αὐτὸν δὲν

ἀρκεσθή αὐτοὺς, θὰ εἰπῆ ὅτι εἶναι βλάξ.

Καὶ ἔλαβον τὴν πρὸς τὴν πλατεῖαν τῶν Δικαστηρίων ἄγουσαν, ἔνθα παρετήρησαν ὅτι ἦν ὁρθὴν θύρας τινὸς ὑπῆρχεν ὑπερμέγεθες κόκκινον ὑπόδημα. Ἐνόησαν ὅτι ἐκεῖ ἦτο τὸ ὑποδηματοποιεῖον Γιόρτσμαν τοῦ ἐκ Στρασβούργου.

Ὁ ὑποδηματοποιὸς ἠρώτησε τοὺς δύο ἀξιωματικούς εἰς τί δύναται νὰ τοῖς φανῆ χρήσιμος.

— Δὲν μοι λέγεις, εἶπεν ὁ εὐτραφῆς ἀξιωματικός, ἔχεις κ. Γιόρτσμαν εἰδήσεις ἐκ Στρασβούργου παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου; Πῶς ἔχει; εἶναι καλὰ;

— Πῶς γνωρίζετε τὸν ἀδελφόν μου; ἠρώτησεν ὁ ὑποδηματοποιός.

— Ναί, διότι αὐτὸς πάντοτε κατεσκεύαζε τὰ ὑποδήματά μας· ἐπειδὴ δὲ μᾶς ἐξυπηρέτει εἰλικρινῶς, ἤλθομεν πρὸς ὑμᾶς, βέβαιοι ὅτι καὶ ὑμεῖς θὰ ἐργάζεσθε τόσῳ καλῶς, ὅσον καὶ ὁ ἀδελφός σας.

— Εὐχαριστῶ, Κύριοι. Ὁ ἀδελφός μου ἦτο ἱκανότατος ὑποδηματοποιός, ἤθελε δὲ ἀποθάνει πλούσιος ἐάν . . .

— Πῶς; ἀπέθανε λοιπόν;

— Ναί . . . Καί, ὅπερ χεῖριστον, ἀπέθανε πᾶμπτωχος, διότι ἔκαμνεν εὐκόλως πίστωσιν εἰς πάντας.

Οἱ δύο ἀξιωματικοὶ ἀντήλλαξαν ἐκφραστικὸν βλέμμα. Ὑποθέσαντες δὲ ὅτι ὁ Γιόρτσμαν δὲν θὰ ἐδέχετο νὰ ἐργασθῆ ἐπὶ πιστώσει, ἠτοιμάζοντο νὰ ἐξέλθωσιν. Ἄλλ' ὁ εὐτραφῆς ἀξιωματικός, στραφεὶς αἰφνης πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἰσχυοῦ, εἶπε τῷ ὑποδηματοποιῷ:

— Ἐλησμόνησα νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν στρατηγόν, ὅστις, ἐπειδὴ ἠτοιμάζεται ν' ἀναχωρήσῃ, ἔχει ἀνάγκην 2-3 ζευγῶν ὑποδημάτων. Δύνασαι νὰ τὰ κατασκευάσῃς τάχιστα;

— Ὁ κ. Στρατηγός . . . ὁ κ. Στρατηγός . . . ἐτονθόρυσεν ὁ ὑποδηματοποιός, ἐκ-

πλησσομένοις διότι ἔβλεπεν ἐνώπιόν του νεαρόν ἄνδρα φέροντα τόσῳ μέγαν βαθμόν, ὁ κ. Στρατηγός . . . νὰ ἦναι βέβαιος ὅτι θὰ ὑπηρετηθῆ μετὰ πολλῆς ταχύτητος. Παρακαλῶ δὲ νὰ σημειώσῃ ἐνταῦθα τὸ ὄνομά του.

Καὶ τῷ προσήνεγκε κατάστιχον.

Ὁ ἰσχυρὸς ἀξιωματικός ἔλαβε τὴν γραφίδαν καὶ :

— Μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ᾤσιν ἔτοιμα τὰ ὑποδήματα; ἠρώτησε.

— Ναί, πολῖτα στρατηγέ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ σᾶς τὰ φέρω οἰκαδε.

Ὁ ἀξιωματικός ἔγραψε τὸ ὄνομά του.

— Βοναπάρτης! ἐφώνησεν ὁ ὑποδηματοποιὸς παρατηρήσας τὸ ὄνομα.

— Ναί, φίλε μου, ἀπήντησεν ὁ ἕτερος ἀξιωματικός, ὁ Στρατηγός Βοναπάρτης, ἀρχηγὸς τῆς εἰς Ἰταλίαν ἐκστρατείας· ἐγὼ δὲ εἶμαι ὁ Λεκλέρκ, ὑποστράτηγος.

— Στρατηγοί μου. . . εἶπεν ὁ Γιόρτσμαν, ὑποκλινόμενος μέχρις ἐδάφους, δὲν ἤμην ἄξιος τοσαύτης τιμῆς . . .

— Ἐνθυμήθητε, κύριε Γιόρτσμαν, ὑπέλαβεν ὁ Βοναπάρτης, ὅτι πρέπει νὰ τηρήσῃτε τὸν λόγον σας. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας περιμένω τὰ ὑποδήματα.

— Στρατηγέ . . . θὰ ἐκτελέσω τὴν ὑπόσχεσίν μου ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ ἐργασθῶ ἐπὶ δύο νύκτας κατὰ συνέχειαν.

Μόλις οἱ δύο φίλοι ἐξῆλθον, ὁ Λεκλέρκ εἶπε τῷ Βοναπάρτη.

— Βλέπεις ὅτι εἶχα δίκαιον; Μόνον ἐγὼ ἐφ' ὅσον μοι καθυστεροῦνται οἱ μισθοί μου ἀναγκάζομαι νὰ φέρω τὸν πανάρχαιον μανδύαν μου, διάτρητον ἐκ σφαιρῶν.

— Ἄς σὲ παρηγορῇ καὶ ἡ ἰδέα ὅτι « πάλιν μπαντιέρα τιμὴ τοῦ καπετάνιου », ὡς λέγει ἡ κοινὴ παροιμία.

— Ναί . . . ἀλλὰ τὸ ψῦχος; ἐκείνο πῶς θεραπεύεται;

Ἐφοῦ πολλὰ ἐλάλησαν καὶ πολλαχῶς ἠ-

στευθῆσαν, ὁ Βοναπάρτης καὶ ὁ Λεκλέρκ μετέβησαν εἰς πενιχρόν τι ξενοδοχεῖον, ὅπως γευματίωσι. Τὸ γεῦμα ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἐκείνῳ ἐστοίχιζε 32 σόλδια.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἦτοι τῇ 21, ὁ Λεκλέρκ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Βοναπάρτου λίαν ἐνωρίς καὶ τῷ ἀνήγγειλε τὴν ἀφίξιν τοῦ ὑποδηματοποιοῦ Γιόρτσμαν.

Ἀφοῦ ὁ Γιόρτσμαν εἰσῆλθεν, ὁ Βοναπάρτης παρετήρησε τὰ ὑποδήματα, εὔρεν αὐτὰ κάλλιστα, καὶ, ἀφοῦ παρετήρησεν ἂν τῷ ἤρχοντο εἰς τοὺς πόδας,

— Εὐῦγε! εἶπε τῷ ὑποδηματοποιῷ εἶμαι εὐχαριστήμενος ἐκ τῆς ἐργασίας σου, καὶ θὰ σὲ κάμω νὰ κερδίσῃς χρήματα ἱκανὰ, διότι σοὶ ὑπόσχομαι νὰ σὲ ἔχω πάντοτε ὑποδηματοποιόν μου.

Ἐνῶ ὁ Βοναπάρτης ἐλάλει οὕτως, ὁ Γιόρτσμαν τῷ ἐνεχείρισε τὸν λογαριασμόν.

— Τί εἶναι αὐτό; ἠρώτησεν ὁ στρατηγός.

— Ὁ λογαριασμός.

— εἶναι περιττός. Τώρα ἀμέσως θὰ σᾶς ἠτοιμάσω γραμματίον ἐπὶ τοῦ δημοσίου ταμείου.

— Γραμματίον!! εἶπεν ὁ Γιόρτσμαν. Καδιατί;

— Διότι ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ τραβῶ συναλλάγματα ἐπὶ τοῦ ταμείου πληρονόμενα ἐν ὄψει.

— Ναί, ἀλλὰ, κύριε Στρατηγέ, καλλιτέρα τῶν γραμματίων πάντων θεωρῶ τὰ μετρητά.

— Ἀνόητε! ἐφώνησεν ὁ Λεκλέρκ, δὲν ἐνοεῖς ὅτι τὸ γραμματίον τοῦ Στρατηγοῦ Βοναπάρτου πληρόνεται αὐθωρεὶ καὶ εἶναι ὅπως καὶ τὰ μετρητά;

— Δὲν ἀντιλέγω, κύριε Στρατηγέ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν ἐννοῶ ν' ἀποθάνω πενέστατος ὡς ὁ ἀδελφός μου, ἀπεφάσισα νὰ μὴ πιστώσω κανένα καὶ νὰ μὴ παραδίδω τὴν ἐργασίαν μου ἀνευ μετρητῶν, καὶ μετρητῶν ἐκ μετᾶλλου.

Ὁργισθεὶς ὁ Λεκλέρκ διὰ τὴν συμπεριφορὰν ταύτην τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ἠτοιμάζετο νὰ ἐπιτεθῆ κατ' αὐτοῦ, ὅταν ὁ Βοναπάρτης τῷ ἐπέταξε νὰ ἡσυχάσῃ.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν ὑποδηματοποιόν:

— Λάβε, κύριε, τὰ ὑποδήματά σου, τῷ εἶπε, καὶ ἀπέλθε. Δὲν θέλω νὰ δεχθῶ ἐργασίαν ἀνθρώπου ἐκφράζοντος δυσπιστίαν τοιαύτην κατὰ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἐξέλθε!

Ὁ Γιόρτσμαν ἔλαβε τὰ ὑποδήματα καὶ ἐπανέκαμψεν εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, καταρῶμενος ἀπὸ καρδίας τὰ ταμεία τοῦ Κράτους καὶ τὴν πενίαν τῶν στρατηγῶν.

Μετὰ τινὰς ὥρας ὁ Βοναπάρτης ἀνεχώρη ἐκ Παρισίων ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας. Τὸ Διευθυντήριον τῷ εἶχε δώσει 2,000 εἰκοσάφραγκα, μετὰ πολλῆς δυσκολίας εὐρεθέντα, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ ταμεία τοῦ Κράτους ἦσαν κενά.

Ἄμα τοῦ στρατοῦ ἀφικομένου εἰς Νίκαιαν, ὁ Βοναπάρτης διένειμεν ἀνὰ τέσσαρα εἰκοσάφραγκα ἐκάστῳ τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατηγῶν. Τότε τὰ εἰκοσάφραγκα ἦσαν ὡς αἱ λευκαὶ μυῖαι. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς τῶν στρατηγῶν παρεπονέθη ἐπὶ τῇ εὐτελείᾳ τοῦ χορηγήματος.

Τὸ ὕλικόν τοῦ πολέμου τοῦ Βοναπάρτου ἦτο εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν. Ἐὰν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ εἶχεν ὑποδήματα πεπαλαιωμένα, οἱ στρατιῶταί του δὲν εἶχον ποσῶς τοιαῦτα καὶ ὅμως ἦσαν πλήρεις θάρρους, πειθαρχικοὶ καὶ πλήρεις φιλοδοξίας.

Γινώσκετε πῶς ὁ Βοναπάρτης ἐγένετο πρῶτος ὕπατος, εἶτα ὕπατος διὰ θείου, καὶ τέλος Αὐτοκράτωρ καὶ Βασιλεὺς, στεφθεὶς τῇ 2 Δεκεμβρίου 1804.

Ὅπως μὴ ἐπαναλάβω πασίγνωστα πράγματα, δὲν διηγοῦμαι τὰ τῆς στέψεως. Τοῦτο μόνον λέγω, ὅτι ὅταν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως ὁ αὐτοκράτωρ ἐν μεγαλοπρεπῇ ἀμάξῃ ἐπέστρεφεν εἰς τ' ἀνάκτορα, διερχόμενος ἐκ τῆς πλατείας τῶν Δικαστηρίων, ἤκουσεν ἐκπυροσκόπησην.

Ὁ Ναπολέων ἦτο ὀπαδὸς τοῦ πεπρωμένου.

Ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἐκείνη τῷ ἐνεποίησε λυπηρὰν ἐντύπωσιν. Καλέσας λοιπὸν ἕνα τῶν ὑπαπιστῶν του, διέταξεν αὐτὸν νὰ μεταβῇ ἐπὶ τόπου καὶ νὰ μάθῃ τί συνέβη.

Μετά τινα λεπτά ὁ ὑπασπιστὴς ἐπέστρεψε καὶ εἶπε τῷ Αὐτοκράτορι, ὅτι ὑποδηματοποιὸς τις, πατὴρ πολυμελοῦς οἰκογενείας, νύτοκτόνησε.

— Πῶς ὀνομάζεται ὁ ὑποδηματοποιὸς αὐτός; ἤρώτησεν ὁ Αὐτοκράτωρ.

— Μεγαλειότατε, ἦτο ἐκ Στρασβούργου καὶ ὀνομάζετο Γιόρτσμαν.

— Ὁ Γιόρτσμαν!...

— Ναί, Μεγαλειότατε!

— Καὶ διατὶ νύτοκτόνησε;

— Κατελήφθη, λέγουσιν, ὑπὸ αἰφνιδίας παραφροσύνης.

— Ἀτυχῆ Γιόρτσμαν! εἶπεν ὁ Ναπολέων.

Πρὶν ἢ ὁ Γιόρτσμαν πυροβολήσῃ καθ' ἑαυτοῦ, ἔγραψεν, ὡς ἔμαθεν ὁ Λεκλέρκ, τὴν ἐξῆς πρὸς τὴν σύζυγον του ἐπιστολήν.

Ἀγαπητή μοι φίλη.

Αὐτοκτονῶ, διότι δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω πλέον τὸ ζῆν. Ἡ πενία μὲ κατατρέπει. Εἰμὶ δὲ πτωχός, διότι ἠθέλησα νὰ εἶμαι τοιοῦτος, λακτίσας τὴν εὐτυχίαν, ἣτις ἦλθε πρὸς με ἀφ' ἑαυτῆς.

Πρὸ 8 ἐτῶν ὁ Αὐτοκράτωρ ἐζήτησε νὰ λάβῃ παρ' ἐμοῦ ὑποδήματα ἐπὶ πιστώσει καὶ ἐγὼ ἠρνήθην νὰ τὸν πιστώσω! Ἐὰν τοιαύτην ἀνοησίαν δὲν ἔπραττον, σήμερον θὰ ἤμην ὁ ὑποδηματοποιὸς τῆς Αὐλῆς καὶ θὰ ἐγενόμην πλούσιος.

Χαῖρε, σύζυγος φίλη. Συγνώμην ἀν σ' ἐγκαταλείπω.

Ὁ σύζυγός σου.

ΓΙΟΡΤΣΜΑΝ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ, πληροφορηθεὶς παρὰ τοῦ Λεκλέρκ τὸ γεγονός, διέταξε τὸν ἀυλάρχην του νὰ ἐγγράψῃ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Γιόρ-

τσμαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν λαμβανόντων σύνταξιν ἐκ τοῦ ἰδιαίτερου ταμείου του.

Ἐφώνησε δὲ ταῦτα.

— Ἐν τῷ κόσμῳ δὲν ὑπάρχει οὔτε εὐτυχία οὔτε δυστυχία. Ἡ διαφορὰ εἶναι μόνον ἡ ἐξῆς. Ὅτι ὁ βίος τοῦ εὐτυχοῦς εἶναι εἰκὼν ἐξ ἀργύρου περιέχουσα στίγματα τινὰ μελανὰ, ὁ δὲ τοῦ δυστυχοῦς, εἶναι εἰκὼν μελανὴ μὲ τινὰ λευκὰ στίγματα.

Περάνας τὴν διήγησίν του ὁ λοχαγὸς Μαρκῶνης, εἶπε τὰ ἐξῆς τῷ ἀνθυπολοχαγῷ.

— Φίλε μου, δύνασαι νῦν ἐκ τῆς διηγήσεως ταύτης νὰ ὠφελῆθῃς. Ὅταν λαμβάνῃς τὸν μισθόν σου, μὴ ἐξοδεύῃς αὐτὸν ἀπερισκέπτως, ἵνα μὴ προσφεύγῃς εἰς δάνεια, διότι ἀφοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Ναπολέοντα ἠρνήθησαν νὰ κάμωσιν εὐτελεῖ πίστωσιν, καὶ εἰς σέ θ' ἀρνηθῶσι. Φοβοῦ τὸ δανεῖζεσθαι.

Ἡ ΕΚ ΤΗΣ ΚΛΙΝΗΣ ΕΓΕΡΣΙΣ.

Τὸ διαρκῶς κατακλίνεσθαι οὐ μόνον ἐπιφέρει ἀδυναμίαν εἰς τε τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ προξενεῖ νευρικὰ παθήματα, ἅτινα δὲν ἰσχύουσι τὰ φάρμακα νὰ θεραπεύσωσι, καὶ τὰ ὁποῖα καθιστῶσι τὸν βίον ἀφόρητον.

Οἱ πρόγονοι ἡμῶν δὲν ἔπασχον κατὰ τὰ νεῦρα. Οὐδὲν σύγγραμμα περὶ νευρικῶν παθήσεων ὑπάρχει παλαιᾶς χρονολογίας. Διατί; Διότι οἱ ἀρχαῖοι δὲν κατεκλίνοντο ἐπὶ ὥρας πολλὰς, ἠγείροντο δ' ἐκ τῆς κλίνης λίαν ἠνωρὶς, ἐνῶ ἡμεῖς μένομεν ἐν τῇ κλίνῃ πέραν τῆς 8ης πρωϊνῆς ὥρας, καὶ πολλοὶ μέχρι τῆς 9ης ἢ 10ης. Ἐντεῦθεν προέρχεται τῶν νεύρων ἡ ἔκλυσις· οἱ μῦς χάνουσι τὴν ἐλαστικὴν αὐτῶν δύναμιν· ἐξασθενεῖ τοῦ πνεύματος ἡ ἐνεργητικότητα, καὶ ἐπέρχεται ὑποχονδρία.

Οὐδὲν ἐπιβλαβέστερον εἰς σῶμα ἀδυνάτου

κράσεως, ἢ εἰς ἄνθρωπον καταγιγόμενον εἰς μελέτας, ἔλεγεν ὁ ἱατρὸς Cheyne, τοῦ μένειν διαρκῶς ἐν τῇ κλίνῃ. Παρατηρήθη ὅτι νέοι κοιμώμενοι πολὺ, ἢ πολὺ ἐν τῇ κλίνῃ μένοντες, εἶχον ἀδύνατον τὴν ὄρασιν, ἣτις, προβάσης τῆς ἡλικίας των, ἐνεδυναμώθη, διότι ἠλλάξαν σύστημα καὶ ἠγείροντο λίαν ἠνωρὶς. Διάσημος νομομαθῆς, ὁ λόρδος Μάνσφιλδ, παρατήρησεν ὅτι οἱ νοσημόντεροι τῶν συναδέλφων του ἦσαν οἱ ἐγειρόμενοι ἠνωρὶς.

Ὁ ἱατρὸς Φιλίπ ἀπέδειξε διὰ συγγράμματός του, ὅτι, ἐνῶ τὸ ἠνωρὶς κατακλίνεσθαι ἀποβαίνει ὠφέλιμον εἰς τοὺς ἀδυνάτους, μεγάλως βλάπτει αὐτοὺς τὸ ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ κλίνῃ μένειν. Ἐκαστος δύναται νὰ ποιήσῃ τὸ πείραμα. Ἄς ἐγερθῇ μίαν ἢ δύο ὥρας πρὸ τῆς συνήθους, ἐπὶ 2—3 κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, καὶ θὰ αἰσθανθῇ κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἔκτακτον ἰσχὺν καὶ ἐνέργειαν.

Σωτήριον ἀποβαίνει τῷ ἀνθρώπῳ τὸ κατακλίνεσθαι ἠνωρὶς καὶ ἠνωρὶς ἐγείρεσθαι. Πάντες οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἐκοιμῶντο ὀλίγας μόνον ὥρας, καὶ τόσας, ὅσας ἡ φύσις ἀπῆτει. Ὁ μέγας φιλόσοφος Ἀὼκ ὀρθῶς ἀπεφίνατο, ὅτι οἱ ἐπὶ πολλὰς ὥρας κοιμώμενοι καθίστανται ἡλίθιοι.

Ὁ διάσημος φυσιοδίφης Βυφῶν διέταξε τὸν ὑπρέτην του νὰ ἐξυπνᾷ αὐτὸν διὰ τῆς βίας ἠνωρὶς. Ὁ Φοντενέλ, ὅστις ἐζῆσεν ὀλόκληρον αἰῶνα, κατεκλίνετο τακτικῶς τὴν ἑσπέραν κατὰ τὴν 9ην καὶ ἠγείρετο τὴν πρωΐαν κατὰ τὴν 5. Εἰργάζετο δὲ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης μέχρι τῆς 3ης μ. μ. ὅτε ἐπεδίδετο εἰς περιπάτους ἢ μετέβαινεν εἰς συναναστροφάς.

Αἰμητέρες πράττουσι καλῶς συνειθίζουσαι τὰ τέκνα των ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων νὰ ἐγείρωνται ἠνωρὶς. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἡ ὑγεία των ἰσχυροποιεῖται, ὁ πρὸς τὴν ἐργασίαν πόθος των ἐπαυξάνει, καὶ τὸ πνεῦμά των διατελεῖ πρόθυμον εἰς πᾶσαν πρὸς τε-

λειοποίησιν ὤθησιν. Ὁ πρωϊνὸς ἀήρ τοῖς παρέχει ἐνέργειαν καὶ ζωηρότητα. Πολλὰ δὲ ἀσθένεια προλαμβάνονται οὕτω.

Ὁ ἐπίσκοπος Jewell ἠγείρετο πάντοτε κατὰ τὴν 4ην ὥραν τῆς πρωΐας καὶ ἐμελέτα. Ὁ φιλόλογος Πάρθουρστ, κατὰ τε τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα, ἠγείρετο, μέχρι τέλους τοῦ βίου του, κατὰ τὴν 5ην ὥραν. Ὁ λόρδος Χέρβεϋ ἔπραττε τὸ αὐτό. Ὁ Μίλτων ἠγείρετο τὸν χειμῶνα πρὶν ἢ ὁ κώδων τῆς ἐκκλησίας καλέσῃ τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν προσευχὴν· τὸ θέρος δὲ ἠγείρετο συγχρόνως μὲ τὰ πτηνά. Γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ Μίλτων ὑπῆρξεν ὑγιὴς καὶ εὐρωστος.

Φριδερίκος ὁ μέγας ἦτο κατ' ἀρχὰς φίλυπνος· ἀλλ' ὅτε (τῷ 1747) ἐγένετο αὐτοκράτωρ, διέταξε τὸν ὑπρέτην του νὰ ἀφυπνίζῃ αὐτὸν κατὰ τὴν 4ην. Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἐκ τῆς συνθηλαίας δυσκόλως ἀφυπνίζετο, διέταξε τὸν ὑπρέτην του νὰ ρίπτῃ αὐτῷ κατὰ πρόσωπον βεβρεγμένα προσόψια.

Ὁ φιλόσοφος Κάντιος ἠγείρετο τὴν 5ην καὶ ἐκάλει τὴν κλίνην, «φωλεὰν πλείστων ἀσθενειῶν.»

Ὅταν θέλῃ τις νὰ σπουδάσῃ καλῶς ἐπιστήμην ἢ τέχνην, πρέπει τὰς μελέτας του νὰ ποιῇ κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἠγείρηται ἠνωρὶς. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γραφῇ ὑπάρχουσι ρήσεις πολλὰ συμβουλευούσαι τοῦτο. (α)

Τὸ ἄριστον τοῦ βίου κεφάλαιον εἶναι ὁ χρόνος. Ὁ χρόνος φέρει τὰ πάντα. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἄγγλοι λέγουσι «time is money», ἦτοι, ὁ καιρὸς εἶναι χρῆμα. Καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁ ἐγειρόμενος ἠνωρύτερον τῶν λοιπῶν, ὠφελεῖται· διότι πλείότερον αὐτῶν ἐργάζεται καὶ πλείότερον πλουτεῖ.

Τὸ ἠνωρὶς ἄρα ἐγείρεσθαι ἐκ τῆς κλίνης ἀποβαίνει ὠφέλιμον ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Θαυ-

(α) Ἡ Παροιμία. Σολομ. ΣΤ'. 9-11 καὶ Κ'. 13. Καὶ Ἡσαΐας ΝΣΤ'. 10.

μάζομεν δὲ πῶς ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι τυφλώττοντες πρὸ τῆς ἀληθείας ταύτης καὶ νομίζοντες ὡς προσὸν εὐγενείας τὸ ἐγείρεσθαι ἐκ τῆς κλίνης κατὰ τὴν 10 ἢ 11ην, ἀγνοοῦντες ὅτι κατεργάζονται οὕτω τὸν ὀλεθρὸν τῶν.

ΤΑ ΑΡΤΕΣΙΑΝΑ ΦΡΕΑΤΑ.

Καλοῦνται φρέατα ἀρτεσιανὰ, ὅπαι γινόμεναι εἰς τὸ ἔδαφος, δι' ὧν τὰ ἐν τῷ βάθει αὐτοῦ κείμενα ὕδατα ἀνυψοῦνται μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ πολλακίς φθάνουσιν εἰς μεγάλα ὕψη.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον τὸν καθετῆρα δι' οὗ ἀνεύρισκον τὰ ὑπὸ τὴν γῆν ἀρτεσιανὰ ὕδατα. Ἡ Συρία, ἡ Αἴγυπτος, αἱ δάσεις τῆς Λιβυκῆς σειρᾶς, εἶχον μέγαν ἀριθμὸν φρεάτων διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἀνοιγόντων. Ὁ Ὀλυμπιόδωρος, ἀκμάσας κατὰ τὸν ΣΤ'. αἰῶνα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, λέγει ὅτι ἐν ταῖς δάσεσιν ὑπάρχουσι φρέατα ἐσκαμμένα εἰς βάθος 300—500 πήχεων, ἐξ ὧν ἀνέβλυζον ποταμοὶ ὕδατων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους.

Ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ Σῖναι, ὁ παρὰ δόξος οὗτος λαὸς, ὅστις ἐν τῇ σιγῇ τῆς ἀπομονώσεως αὐτοῦ ἰδιοποιεῖται πλείστας ὁσας ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος, ἐγίνωσκον τὴν τέχνην τοῦ ἀνοίγειν ἀρτεσιανὰ φρέατα. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Οὐτόγγ-κιάο, ἐπὶ ἐκτάσεως δέκα λευγῶν μῆκους καὶ τεσσάρων εὐρους, ἠριθμήθησαν ὑπὲρ τὰς 40,000 φρεάτων, ὧν τὸ βάθος ἔφθανεν ἐνίοτε μέχρι 3,000 ποδῶν.

Πρὸς ἀνόρουξιν τόσῳ μεγάλῳ βάθους οἱ Σῖναι μετεχειρίζοντο ὄργανον, οὐτινος τὰ καθέκαστα ἀγνοοῦνται εἰσέτι. Τοῦτο μόνον γινώσκομεν, ὅτι τὸ πρῶτον τμημά του ἦτο ραβδωτὸς σιδηρὸς κύλινδρος, βάρους 1—3 στατήρων, προσδεδεμένος ἐπὶ ἰστού ὀριζοντί-

ου, οὐτινος ὁ ποῦς ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἐκαλεῖτο κριός.

Ἐν Εὐρώπῃ τὰ ἀρτεσιανὰ φρέατα ἤρξαντο ἀνοιγόμενα κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Τοιαῦτα εὐρέθησαν πολλὰ ἐν Ἰταλίᾳ. Τὰ σήματα τῆς πόλεως Μοδένης ἦσαν δύο ἐργαλεῖα φρεατωρῶν.

Τὸ ἀρχαιότερον σύγγραμμα τὸ ἀναφέρει τὴν χρῆσιν τοῦ καθετῆρος πρὸς διόρυξιν φρεάτων, ἐδημοσιεύθη τῷ 1694 ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Μοδένη Λυκείου Βερναρδίνου Ραμαζίνου.

Δομίνικος ὁ Κασσίνης, κληθεὶς ἐξ Ἰταλίας εἰς Γαλλίαν ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', ἐπειράθη νὰ καταστήσῃ γνωστὰς τὰς μεθόδους, δι' ὧν ἐν τῇ πατρίδι του κατεσκευάζοντο τὰ ἀρτεσιανὰ φρέατα. Ἀλλὰ τὰ τετραμμένα τῆς Ἀρτεσίας (α) φρέατα, ἅτινα καὶ νῦν ἐτι σώζονται, μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ τοῦ καθετῆρος χρῆσις ἐγινώσκετο πρὸ πολλοῦ ἐν Γαλλίᾳ.

Ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΣΤ'. κατὰ τὸ 1126, ἠνοίχθη τὸ πρῶτον ἀρτεσιανὸν φρέαρ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀγ. Βρούνου τῆς Λιλλέρσης, ἐν τῷ σημερινῷ νομῷ τοῦ Πορθμοῦ τοῦ Καλαί. Ἡ πηγὴ αὕτη, ἥτις μέχρι τοῦδε ἐξακολουθεῖ ἀναδίδουσα ὕδωρ, υποβάλλει τὸν δῆμον εἰς ἐλαχίστην δαπάνην πρὸς συντήρησίν της, συνισταμένην εἰς τὴν ἀνὰ πᾶσαν εἰκοσιπενταετίαν ἀντικατάστασιν τῶν ξυλίνων σωλήνων της.

Ὁ Βερνάρδος Παλισσὺ, ἐφευρὼν ὄργανόν τι πρὸς διόρυξιν ἀρτεσιανῶν φρεάτων, ὁμοιάζον πολὺ τὸν σημερινὸν καθετῆρα.

« Εἰς πολλὰ μέρη, λέγει ὁ ρηθεὶς ἐν τῷ συγγράμματί του, οἱ λίθοι δὲν εἶναι διόλου σκληροὶ, καὶ μάλιστα ἐφ' ὅσον μένουσιν ὑπὸ

(α) Artois. Ἀρχαία Γαλλικὴ ἐπαρχία, ἐξ ἧς ἔλαβον τὸ ὄνομα τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος φρέατα, καθόσον ἐκεῖ πρῶτον (καθόσον ἀπορᾷ τὴν Εὐρώπην) λέγεται ὅτι διεργάζοντο τοιαῦτα.

τὴν γῆν. Διὰ τοῦτο τρύπανόν τι ἤθελε διατρυπήσει εὐκόλως αὐτήν. Οὕτω δὲ ἠδύνατο νὰ εὐρεθῆ γῆ τελαματώδης, ρεύματα ὑδάτων, πρὸς σχηματισμὸν φρεάτων, ἅπερ συνεχῶς ἠδύνατο νὰ ὑψῶνται ὑπεράνω τοῦ τόπου ἐν ᾧ τὸ τρύπανον ἤθελεν εὔρει αὐτά. Τοῦτο δὲ διότι πιθανὸν τὰ ὕδατα, ἐκείνα νὰ πηγάζουσιν ἐξ ὑψηλοτέρου μέρους τοῦ διατρυπωμένου. »

Τὸ πρῶτον ἀρτεσιανὸν φρέαρ ὑπήρξεν, ὡς λέγεται, τὸ ἐν Παρισίοις ὑπὸ Ἰακώβου τοῦ μονοφθάμου ἀνοιγὲν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῶν « Ἐουθρῶν παιδῶν ». Μετὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρτεσιανῶν φρεάτων ἐπολλαπλασιάσθη μεγάλως ἐν Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ, καὶ ταῖς πλείσταις Εὐρωπαϊκαῖς χώραις. Κατὰ τὸ 1818 « ἡ πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας Ἐταιρεία » ἐψήφισε τὴν ἀπονομὴν βραβείων εἰς τοὺς ἐφευρέτας τελειότερων ὀργάνων πρὸς διόρυξιν φρεάτων. Ὁ Ριχάρδος δὲ Τουρὺ καὶ ὁ Δεγουζαῖος διεκρίθησαν διὰ τὰ θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ τῶν ἔργα ἐν τῇ τέχνῃ τῆς τῶν φρεάτων διορύξεως. Χάρις αὐτοῖς ὁ ἀξιόλογος οὗτος κλάδος τῆς μηχανικῆς πρὸ 50 ἐτῶν προώδευσε σπουδαίως. Τῷ 1844 ἡ διώρυξ φρεάτος ὑπὸ τοῦ Μουλύτου ἐν Γρενέλλῃ διήγειρε τὸν θαυμασμὸν τοῦ κοινοῦ.

Τὰ ἀρτεσιανὰ ὕδατα κυκλοφοροῦσιν ἐν γένει εἰς στρώματι τῆς γῆς, ὅπερ τὸ ὕδωρ διαπερᾷ, κείμενον μεταξὺ δύο στρωμάτων μὴ ὑπ' αὐτοῦ διαπερωμένων. Τὸ στρώμα τοῦτο εἶναι ἀμυῶδες, ἢ ἀποσυνθεμιζόμενον τιτανῶδες, ἢ σύγκειται ἐκ συμπαγῶν πετρωμάτων, ἀλλ' ἐχόντων βαθεὰ χάσματα. Τὰ ἀδιάβητα στρώματα εἶναι τὰ ἐκ γρανίτου, ἀργίλου, κιμωλίας, ἢ ἄλλου συμπαγοῦς καὶ ἀνευ σχισμάδων πετρώματος. Τὸ μεταξὺ δύο ἀδιαπεράστων στρωμάτων εὐρισκόμενον εὐδιαπεράστον στρώμα, ἀπορροφᾷ τὰ ὄμβριμα ὕδατα καθ' ὅλην του τὴν περίμετρον καὶ πλη-

ροῦται μέχρις ὕψους τινός. Ἐὰν τότε διατρηθῶσιν ὅλα τὰ στρώματα, τὰ ἐπὶ τοῦ ὑδροφόρου στρώματος, τότε τὰ ἐν αὐτῷ ὑπάρχοντα ὕδατα, θέλουσιν ἀναβλύσει διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ καθετῆρος καὶ ὑψωθῆ μέχρι τῆς ἐπιφανείας.

Τὸ ὕδωρ ὑψοῦται ἕνεκα τῆς τάσεως τῶν ὑγρῶν τοῦ νὰ ἰσοροπῶσιν ἐντὸς δύο συγκοινωνούντων ἀγγείων.

Τὸ παράδειγμα λεκάνης καλῶς κεκλεισμένης καὶ ἡμικυκλικῆς, δυσκόλως ἀπαντᾶται ὑπὸ τὴν γῆν. Τοιαῦται λεκάναι πολλακίς διατέμνονται, ἢ διακόπτονται τοιοῦτοτρόπως, ὥστε μέρος τοῦ ὕδατός των ἐκφεύγει διὰ πλαγίων ρωγμῶν. Ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν δύναται νὰ ἀνέλθῃ πάντοτε ἀκριβῶς εἰς τὸ ὕψος τοῦ σημείου τῆς ἀναχωρήσεως, ἢ εἰς τὸ ὕψος τῶν κλάδων τοῦ περιέχοντος αὐτὸ φυσικοῦ ἀγγείου. Ἡ τριβὴ πρὸς δε ἢν πάσχει τὸ ὕδωρ πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὴν ὀπῆν τοῦ καθετῆρος, ἐλαττώνει τὸ ὕψος τῆς ἀναβλυζούσης ὑδατίνης στήλης.

« Πρὸς εὔρεσιν τῶν ὑδάτων τούτων, λέγει ὁ Δεγουζαῖος, πρέπει νὰ ζητῆ τις τὰ ἐδάφη ἐκείνα, ἅπερ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰσὶ περιπερραγμένα ὑπὸ ὑψωμάτων, πρὸς ἃ τὰ τῆς πεδιάδος στρώματα ὑψοῦνται οὕτως, ὥστε νὰ ἐκθέτωσι τὰς τομὰς αὐτῶν. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ ὕδατα, εἰσδύοντα εἰς τὰ εὐδιαπεράστα στρώματα, ἰσοροποῦσι συγκρατούμενα ὑπὸ τῶν ἀδιαπεράστων στρωμάτων ἀκολουθοῦντα δὲ τὰς καμπὰς τοῦ πυθμένου, εἶναι τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐπιδικτικώτερα νὰ ὑψωθῶσι διὰ τῶν ὀπῶν τοῦ καθετῆρος, ὅσα τὰ σημεῖα τῆς εἰσδύσεως αὐτῶν εἰσὶν ὑψηλότερα καὶ τὰ τῆς καθόδου των μᾶλλον μεμακρυσμένα. »

Ὁ Ἀραγὼ ὑπελόγησεν ὅτι εἰς Παρισίους τὸ πάχος τῶν διατρητέων στρωμάτων ἵνα φθάσῃ τις εἰς τὸ ὑδροφόρον στρώμα τοῦ ὄροπεδίου τῆς Λάγγρης, ἦτο 460 μέτρων. Ἐπὶ τῶν δεδομένων τούτων ὁ κ. Μουλὸν ἤρξατο

τῆς διορύξεως τοῦ φρέατος τῆς Γρενέλλης τῷ 1833. Κατὰ τὸ 1835 εἶχε φθάσει εἰς βάθος 400 μέτρων διὰ τακτικῆς ἐργασίας· ἀλλὰ τότε κύλινδρός τις τοῦ καθετήρος, ἰκανοῦ βάρους, ἔπεσεν εἰς τὸν πυθμένα τοῦ φρέατος καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξαχθῆ ἄλλως ἢ εἰς τεμάχια. Ἡ ἐργασία αὕτη, διὰ ψαλλίδων καὶ ρίνης ἐκτελεσθεῖσα εἰς τόσῳ μέγα βάθος, διήρκεσε 14 μῆνας. Τῇ 26 Φεβρουαρίου 1841 ἡ διάτρησις ἐφθασεν εἰς βάθος 548 μέτρων, καὶ τότε μέγας ὄγκος ὕδατος ἀνεπήδησεν.

ΠΑΓΕΤΩΔΗΣ ΣΕΛΗΝΗ.

Πιστεύεται γενικῶς ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἰδίως ἐν τοῖς περιχώροις τῶν Παρισίων, ὅτι κατὰ τινὰς μῆνας, καθ' οὓς ἡ Σελήνη καλεῖται παγετώδης (rousse), μεγίστην ἐξασκεῖ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς βλαστήσεως.

Τοῦτο ὑπῆρξεν ἀφορμὴ περιέργου ἀνεκδότου, ὅπερ ὁ Ἀραγὼ διηγεῖται ὡς ἑξῆς.

— Χαίρω πολὺ βλέπων ὑμᾶς συνελθόντας περὶ ἐμὲ, εἶπε ποτὲ Λουδοβίκος ὁ III' πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ γραφείου τῶν γεωγραφικῶν καταμετρήσεων, ἐλθούσης ἵνα προσφέρῃ αὐτῷ βιβλίον τι ἐπιγραφόμενον «Γνώσις τῶν καιρῶν», καθότι ἐπιθυμῶ νὰ μάθω παρ' ὑμῶν τί ἐστὶ παγετώδης σελήνη καὶ τίνα αὕτη ἐπὶ τῶν σπαρτῶν ἐξασκεῖ ἐπιρροήν.

Ὁ Λαπλὰς, πρὸς δὲν ἀπετείνετο ἰδίως ἢ ἐρώτησις, ἔμεινεν ἐμβρόντητος. Ἐνῶ τσαῦτα ἔγραψεν οὗτος, οὐδέποτε, τῷ ὄντι, ἐσκέφθη νὰ εἴπῃ τι καὶ περὶ τῆς παγετώδους Σελήνης. Διὰ τῶν βλεμμάτων συνεβουλευέτο τοὺς συντρόφους του τί νὰ ἀπαντήσῃ τῷ Βασιλεῖ· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδεὶς ἐλάλει, ἀπήντησεν αὐτός:

— Μεγαλειότατε, ἡ παγετώδης Σελήνη οὐδεμίαν κατέχει θέσιν εἰς τὰς ἀστρονομί-

κὰς θεωρίας. Ἐπομένως ἀδυνατοῦμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν Ὑμ. Μεγαλειότητα.

Τὴν ἐσπέραν ὁ Βασιλεὺς νηθύμησε πολὺ διὰ τὴν ἀμηχανίαν εἰς ἣν ἐνέβαλε τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ Λαπλὰς, μαθὼν τοῦτο, ἦλθε πρὸς με εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον καὶ μὲ ἠρώτησεν ἐὰν ἠδυνάμην νὰ τὸν διαφωτίσω περὶ τῆς περιφήμου ταύτης παγετώδους Σελήνης, ἣτις ἐγένετο ἀφορμὴ τόσῳ δυσάρεστου ἐπισημοῦ. Ὑπεσχέθη αὐτῷ ὅτι θέλω ζητήσῃ τὰς δεούσας πληροφορίας παρὰ τῶν κηπουρῶν τοῦ βοτανικοῦ κήπου ἢ ἄλλων γεωργῶν. Καὶ τῷ ὄντι, ἐξήτασα καὶ ἔμαθον τὰ ἑξῆς:

Ἡ Παγετώδης Σελήνη καλεῖται ἐκείνη, ἣτις, ἀρχομένη καθ' Ἀπρίλιον, γίνεται πανσέληνος εἴτε περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ μηνός, εἴτε συνθέστερον κατὰ τὸν Μάϊον. Κατὰ τοὺς γεωργούς δὲ τὸ φῶς τῆς σελήνης ταύτης ἐξασκεῖ ἐπιβλαβῆ ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν νέων φυτῶν· καθ' ἃ θεβασιούσιν οὗτοι, παρετήρησαν ὅτι κατὰ τὴν νύκτα, ὅτε ὁ οὐρανὸς εἶναι αἴθριος, τὰ φύλλα καὶ οἱ κάλυκες οἱ ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ φῶς τοῦτο, παγόνουσι, καὶ τοὶ τὸ θερμόμετρον εὐρίσκειται εἰς πολλοὺς ἄνω τοῦ μηδενικοῦ βαθμούς. Προσθέτουσι δ' ὅτι, ἐὰν οὐρανὸς νεφελώδης καλύῃ τὰς ἀκτίνας τῆς σελήνης νὰ πέσωσιν ἐπὶ τῶν φυτῶν, δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ, καὶ τοὶ ἢ θερμοκρασίᾳ διατηρεῖται ἡ αὐτή.»

Τὰ φαινόμενα ταῦτα φαίνονται δεικνύοντα ὅτι τὸ φῶς τοῦ ἡμετέρου δορυφόρου ἔχει παγετώδη τινὰ ἰδιότητα. Καὶ ὅμως διευθύνωντας φακούς καὶ μέγιστα ἀντανακλαστικά κάτοπτρα καὶ θεῖς εἰς τὴν ἐστίαν αὐτῶν λίαν εὐαίσθητα θερμόμετρα, οὐδέποτε παρετήρησάν τι, δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ τὸ παράδοξον τῶν γεωργῶν συμπέρασμα.

Ἡ παγετώδης σελήνη δὲν εἶναι ἄρα ἢ ἀπλῆ πρόληψις. Καὶ ὅμως οἱ γεωργοὶ μένουσιν ἀμετάπειστοι καὶ πιστεύουσιν εἰς τὴν παρ'

αὐτῶν ἐκτεθεισάν μοι ἀνωτέρω θεωρίαν.

Ἄλλη τις λοιπὸν αἰτία παράγει τὸ φαινόμενον, ὅπερ οἱ γεωργοὶ ἀποδίδουσιν ἐπιμόνως εἰς τὴν ἀθῶαν Σελήνην. Πιθανὸν βόρειος ἄνεμος, ἢ προσέλευσις πλωτῶν πάγων εἰς τὰ βόρεια τῆς Γαλλίας μέρη, ὀρμωμένων ἐκ τῶν βορείων θαλασσῶν, νὰ καταβιβάζῃ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ἀέρος καὶ τότε ἢ τοῦ ἐδάφους θερμοκρασία κατέρχεται ἀφ' ἑαυτῆς ὑπὸ τὸ μηδενικόν, τὰ δὲ φυτὰ παγόνουσι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του. Ἄλλως ἢ Σελήνη πρέπει νὰ κηρυχθῆ ἀθῶα, διότι δὲν πταίει κατὰ τοῦτο ποσῶς.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Ἀναπνοή. — Ὁ ἄνθρωπος εἰς διάστημα πεντηκονταετοῦς βίου ἐκτελεῖ 500 ἑκατομμύρια ἀναπνοῶν. Εἰσπνέει δὲ 170 τόννους ἀέρος καὶ ἐκπνέει 20 σχεδὸν τόννους τοῦ δηλητηριώδους ἀνθρακικοῦ ὀξέως. Ἀπαιτεῖται δὲ ποσότης 10 κυβικῶν ποδῶν ἀέρος κατὰ πᾶν λεπτόν, ὅπως χορηγηθῆ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπνοῆς ὀξυγόνον.

Ὀρισμὸς τῆς χημείας. — Ἀπλοϊκός τις εἶπε ποτὲ τῷ ὑπηρέτῃ τοῦ χημικοῦ Βερζελίου:

— Τί λοιπὸν εἶναι αὕτη ἡ χημεία, ἣτις κατέστησε τόσῳ περιώνυμον τὸν κύριόν σου;

— Νὰ σοὶ εἴπω; ἀπήντησε σοβαρῶς ὁ ὑπηρέτης. Ἰδοῦ. Μὲ διατάσσει καὶ τῷ φέρω διαφόρων εἰδῶν πράγματα ἐντὸς μεγάλων ἀγγείων. Αὐτὸς τ' ἀδειάζει εἰς φιάλας· τὸ περιεχόμενον τῶν φιαλῶν ἀδειάζει ἔπειτα εἰς φιαλίδια· ἐπὶ τέλους τὰ χύνει εἰς δύο μεγάλας στάμνας, τὰς ὁποίας ἐγὼ πηγαίνω καὶ χύνω εἰς τὸν Σηκουάνα. Αὐτὸ δὲ αὐτὸς τὸ ὀνομάζει *χημείαν*.

Ὑποβρύχιος ὁδός. — Φαίνεται ὅτι τὸ σχέδιον τῆς ὑποβρυχίου ὁδοῦ τῆς Μάγχης

εὐρίσκειται νῦν εἰς τὴν περίοδον τῆς ἐκτελέσεως. Κατ' αὐτὰς ὁ Ἐδουάρδος Οὐάτκιν ἀνήγγειλεν εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς σιδηροδρομικῆς ἐταιρίας τὴν ἐπιτυχίαν τῶν πρώτων ἐργασιῶν. Ὅδὸς ἑπτὰ ποδῶν εὗρους καὶ ἡμίσεως μιλίου μήκους ἐσκάφη πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀγγλίας. Ὅμοια ἐργασία θὰ γίνῃ νῦν πρὸς τὸ μέρος τῆς Γαλλίας. Πιστεύεται δὲ ὅτι ἐντὸς 6 μηνῶν θὰ περαιωθῆ· οὕτω διὰ συγχρόνου ἐργασίας οἱ Γάλλοι καὶ Ἀγγλοὶ ἐργάται θέλουσι συναντηθῆ ἐντὸς 5 ἐτῶν. Ἔτερα 5 ἔτη ἀπαιτοῦνται πρὸς εὐρυσιν τῆς ὑποβρυχίου ὁδοῦ, καὶ εἴτα θέλει κατασκευασθῆ ὁ σιδηρόδρομος.

Τὸ διατὶ τοῦ ὀκνηροῦ. — Κύριός τις συνέλαβε τὸν κηπουρὸν του κοιμώμενον ὑπὸ τι δένδρον.

— Ὄκνηρέ! εἶπεν αὐτῷ· εἶσαι ἀνάξιος νὰ ζῆς ὑπὸ τὸν ἥλιον!

— Ἰσα ἴσα διὰ τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ κηπουρὸς, ἐκοιμήθην ὑπὸ τὴν σκιάν.

Πατριωτισμὸς γυναικίος. — Ὅταν ἡ Πολωνία ἦν ἐπαναστατημένη, κυρία τις συνήτησε βαρωνίδα τινὰ φίλην της καὶ ἐρωμένην τοῦ Ρώσου πρίγκιπος.

— Λοιπὸν, βαρωνίς, τῇ εἶπε· δὲν εἶσαι Πολωνίς τάχα καὶ σύ; Δὲν θὰ πράξῃς τι ὑπὲρ τῆς Πατρίδος;

— Ἐγώ; . . . πράττω τὸ κατὰ δύναμιν . . . προδίδω τὸν Πρίγκιπα. . .

Πίστις κυνός. — Ποιμὴν τις ἐν Γαλλίᾳ εἶχεν 60 πρόβατα καὶ δύο κύνες. Ἡμέραν τινὰ ἀπώλεσεν ἕνα τῶν κυνῶν καὶ ἐν τῶν προβάτων του. Τί συνέβη λοιπὸν εἰς τὰ ζῶα ταῦτα;

Τὸ πρόβατον ἦτο ἔγγυον. Ἐτεκε δὲ καθ' ὁδὸν δύο ἀρνία. Ὁ κύων ἐπειράθη νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν μάνδραν τὴν λεχῶ καὶ τὰ νεογνά της, ἀλλ' οὐδ' ἐξείνη, οὐδὲ τὰ μικρὰ ἠδύναν

το νά περιπατήσωσιν. Ὁ κύων ἔμεινε τότε παρά τῆ μικρᾷ προβατίνῃ οικογενεῖα δύο ὀ-
 λας ἡμέρας ἐπαγρυπνῶν, καὶ κατὰ τὸ διά-
 στημα τοῦτο τὰ μὲν νεογνά ἔτρωγον ἐκ τοῦ
 μητρικοῦ γάλακτος, ἡ δὲ μήτηρ ἐτρέφετο διὰ
 χόρτων· ἀλλ' ὁ ἀτυχὴς καὶ πιστὸς κύων ἔ-
 μεινεν ἐπὶ 48 ὥρας νῆστις καὶ χωρὶς νά πῆν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ

Τοῦ προσφιλοῦς μοι Θεοῦ
 ΞΠΥΡ. Μ. ΔΑΛΛΑΠΟΡΤΑ.

Τοῦ νεκρωσῖμου κώδωνος τὸν ἤχον, φεῦ! ἀκούω...
 Καὶ ἄλλος εἰς αἰώνιον ὀδεύει κατοικίαν...
 Κ' ἐπέπρωτο συχνότατα τὴν λύραν μου νά κρούω,
 Ὅπως νεκρώσιμον τελῶ μ' ἐκεῖνον συμφωνίαν....

Ἀπέθανες λοιπὸν καὶ σύ; ... ὦ λυσσαλέα μοῖρα!
 Τίνα θνητὸν ἐν τῇ ζωῇ, τίνα λοιπὸν θ' ἀφήσης;
 Τοῦ ἄδου ἀποτρόπαιος καὶ φοικαλέα θύρα,
 Ὡς καὶ ἐκεῖνον ἀσπλαγχνά λοιπὸν θὰ τὸν ἐγκλείσης;

Χάρων! ἀμείλιχτε Θεέ! τί τοὺς κακοὺς ἀφίνεις;
 Τί ὄντα πάντῃ περιττά κ' ἐπιθαβῆ δὲν δρέπεις,
 Ἀλλὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ ἀρετὴν προκρίνεις,
 Καὶ πρὸς αὐτὴν τὸ βῆμά σου, ὀλέθρου βῆμα, τρέπεις;

Χάρων, Θεὲ ἀνόσιε! Κακὸς ἐκεῖνος ἦτο;
 Ἦτο καρδία κλειούσα αἰσθητάτα γενναῖα.
 Ἦτο ψυχὴ ἐνάρτος καὶ μόνον ὠδηγεῖτο
 Ἀπὸ τὴν ἀγαθότητα... Ἀλλ' ἔμως φοικαλέα

Ἐπέπνευσε κ' ἀμείλικτος ἡ φοινὴ πνοή σου,
 Καὶ κεῖτα· νῦν ὑπὸ τὸν χοῦν ψυχρὸν καὶ ἄπνουν πῦμα!
 Ὡ! ναί! διὰ τὴν νίκη σου καὶ σύ, Χάρων, λυπήσου,
 Λυπήσου, ἀσπλαγχνε Θεέ, καὶ σύ, καὶ σύ ἀκόμα!

Ἐνα πρὸς ἓνα ἔρριψαν χαμαὶ τὰ πλήγματά σου
 Τρεῖς ἀδελφοὺς ὡς τάχιστα, ἀλλὰ καρδίαν μίαν·
 Κ' ἦσαν τριάς ἀγαπῆτῃ καὶ προσφιλῆς... ὦ! στάσου!
 Μὴ περισσύτερον προβῆς εἰς τὴν σκληρὰν θυσίαν.

Κοιμοῦ, ψυχὴ οὐράνιος, τὸν ὕπνον τῆς γαλήνης.
 Ὁ κόσμος, βόρβορος οἰκτρός, ὦ! διὰ σᾶς δὲν εἶναι.
 Εἰς θ.ῶαν νῦν ἀγάλλεσθε διαμονὴν εἰρήνης.
 Ὅπου δὲν εἶναι δάκρυα, καὶ λύπαι, καὶ δόδυαι.

ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ.

Τοῦ Ἀνδρονίκου τ' ὠρολόγιον
 Ἐκεῖ κομψὸν ἔτι ὀρθοῦται,
 Καὶ τάπησ πέριξ αὐτοῦ πράσινο;
 Ἐκ γλῆσ θαλληρᾶς ἀπλοῦται.

Παρέκει ὁμοῖς... ποί' ἀντίθεσις!
 Ὁ Μενδρεσᾶς τὴν γῆν βαρύνει!
 Τάφος ὑγρὸς μὲ ζῶντα θύματα,
 Ἐνθ' ἀντηχοῦν στόνοι καὶ θρήνοι!..

Τὸ ἐν ἀρχαῖον εἶναι κτήρον
 Πέθον ὁ χρόνος ὅτι σπεύδει,
 Ἀπ' ἐναντίας τοὺς δεσμιώτας του
 Πέθει τὸ ἄλλ' ὅτι καθυέδει...
 Ἐν Ἀθήναις.

ΛΥΣΙΣ

τοῦ ἐν τῷ προηγ. φυλλαδίῳ αἰνίγματος

Πατρίς—Τρίς

Λύσις τοῦ Γρίφου

Ὁ κομήτης τρομάζει μόνον τὰς γραιάς.

ΑΙΝΙΓΜΑ

Εἶμαι παχὺν καὶ δι' ἐμοῦ φωτίζεσαι πολλάνισ.
 Τὴν κεφαλὴν καὶ τράχηλον ἐάν τις μ' ἀφαιρέσῃ,
 Τοῦ ἔτους; τὸ ἐν τέταρτον θὰ γίνω, καὶ πλειστάκις
 Οἱ ποιηταὶ τὰ κάλλη μου τὰ ἔχουν ἐπαινέσει.

ΓΡΙΦΟΣ

ὄρος Κρήτης

δοσκαλ

διενεργ

α

θεὸς ἀρχαῖος

τ

